

Міністерство освіти і науки України
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М. П. ДРАГОМАНОВА

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан факультету
педагогіки і психології
проф. Т. О. Олефіренко

«08» вересня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Дошкільна лінгводидактика»

підготовки *бакалаврів*
напряму *01 „Освіта / Педагогіка”*
спеціальності *013 „Початкова освіта”*
спеціалізація *„Дошкільна освіта”*

Київ – 2021

Робоча програма «**Дошкільна лінгводидактика**» підготовки ОС бакалаврів галузі знань „Освіта / Педагогіка”, ОПП 013 „Початкова освіта”.

Розробник – **Волошина Вікторія Валентинівна**, кандидат філологічних наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та методик навчання української та іноземної мов

Протокол від “27” серпня 2021 року №1

Завідувач кафедри педагогіки та методик навчання української та іноземної мов
_____ (Семеренко Г.В.)

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 0101 «Педагогічна освіта»	Нормативна	
	Напрямок підготовки 6.010101 «Дошкільна освіта»		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування) – 6.010101 «Дошкільна освіта»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 5		2-й	2-й
Загальна кількість годин – 180 год.		Семестр	
		3, 4-й	3, 4-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3/2 год. в т.ч. індивідуальна робота, самостійної роботи	Освітньо-кваліфікаційний рівень – «Бакалавр»	Лекції	
		26 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
		26 год.	10 год.
		Лабораторні	
		6 год.	-
		Індивідуальна робота	
		24 год.	
Самостійна робота			
86 год.	158 год.		
Вид контролю: екзамен			

Дистанційний курс за посиланням -

<https://moodle.npu.edu.ua/course/view.php?id=3787>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – підготовка студентів до виконання основних професійних функцій у сфері комунікативно-мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку.

Завдання: формування теоретико-методичних знань; технологічної компетентності; умінь професійно-мовленнєвого спілкування з дітьми, ціннісно-мотиваційної сфери.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

- **знати:** філософські, природничі, психологічні, лінгвістичні засади побудови методики навчання дітей рідної мови; базовий компонент дошкільної освіти, базисні характеристики мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку, програми виховання дітей в дошкільних закладах; сучасні методичні технології розвитку мовлення і навчання дітей рідної мови;

- **уміти:** діагностувати рівні засвоєння дітьми рідної мови, сформованості діяльності мовленнєвого спілкування; прогнозувати навчально-виховні процеси і планувати різні види роботи з розвитку мовлення й навчання дітей мови; створювати сприятливу комунікативну атмосферу, оптимальний рівень мовленнєвого середовища для дітей різних вікових груп; формувати у дітей мовленнєвої навички, досвід мовленнєвої взаємодії з дорослими і однолітками; зв'язне монологічне мовлення; виховувати у дітей шанобливого ставлення до рідної мови, культуру мовленнєвого спілкування; здійснювати професійне мовленнєве спілкування з дітьми на засадах гуманізації і демократизації виховної взаємодії з дітьми, особистісно-орієнтованого підходу.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні засади дошкільної лінгводидактики

Тема 1. Теоретичні засади дошкільної лінгводидактики (**аудиторно**).

Тема 2. Закономірності становлення і розвитку мовлення, мовленнєвого спілкування у дітей (**аудиторно**).

Тема 3. Професійно-мовленнєве спілкування вихователя як комунікативний чинник мовленнєвого розвитку дітей (**аудиторно**).

Тема 4. Завдання, зміст, засоби, форми, методи і прийоми розвитку мовлення, мовленнєвого спілкування дітей (**дистанційно**).

Змістовий модуль II. Історичний огляд становлення і розвитку дошкільної лінгводидактики

Тема 1. Лінгводидактичні концепції педагогів минулого (**дистанційно**).

Тема 2. Сучасний стан розвитку дошкільної лінгводидактики в Україні та зарубіжних країнах (**дистанційно**).

Змістовий модуль III. Становлення і розвиток мовлення дітей раннього віку

Тема 1. Закономірності становлення і розвитку мовлення дітей на етапі раннього дитинства **(аудиторно)**.

Тема 2. Методика розвитку мовлення дітей раннього віку **(аудиторно)**.

Змістовий модуль IV. Основні напрями розвитку мовлення дітей дошкільного віку

Тема 1. Методи виховання звукової культури мовлення **(аудиторно /дистанційно)**.

Тема 2. Методика словникової роботи **(аудиторно /дистанційно)**.

Тема 3. Методика формування граматичної будови мовлення **(аудиторно/дистанційно)**.

Тема 4. Методика розвитку зв'язного мовлення **(аудиторно/дистанційно)**.

Тема 5. Методика ознайомлення дітей з художньою літературою **(аудиторно/дистанційно)**.

Змістовий модуль V. Формування мовленнєвої підготовленості дітей до школи

Тема 1. Методика навчання української мови як державної **(аудиторно)**.

Тема 2. Методика навчання дітей грамоти **(аудиторно /дистанційно)**.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна і вечірня форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		Л	П	Лаб	Інд	с.р.		Л	П	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні засади дошкільної лінгводидактики													
<i>Тема 1.</i> Теоретичні засади дошкільної лінгводидактики.		2	2					2					
<i>Тема 2.</i> Закономірності становлення і розвитку мовлення, мовленнєвого спілкування у дітей		2	2					2	2				
<i>Тема 3.</i> Професійно-мовленнєве спілкування вихователя як комунікативний чинник мовленнєвого розвитку дітей		2	2										

Тема 4. Завдання, зміст, засоби, форми, методи і прийоми розвитку мовлення, мовленнєвого спілкування дітей		2	2	2				2	2			
Разом за змістовим модулем 1		6	8	2		18		6	4			30
Змістовий модуль II. Історичний огляд становлення і розвитку дошкільної лінгводидактики												
Тема 1. Лінгводидактичні концепції педагогів минулого.			2									
Тема 2. Сучасний стан розвитку дошкільної лінгводидактики в Україні та зарубіжних країнах.												
Разом за змістовим модулем 2		-	2			18						38
Змістовий модуль III. Становлення і розвиток мовлення дітей раннього віку												
Тема 1. Закономірності становлення і розвитку мовлення дітей на етапі раннього дитинства.		2	2									
Тема 2. Методика розвитку мовлення дітей раннього віку.		2	2	2								
Разом за змістовим модулем 3		4	4	2		18						30
Змістовий модуль IV. Основні напрями розвитку мовлення дітей дошкільного віку												
Тема 1. Методи виховання звукової культури мовлення.		2		2								
Тема 2. Методика словникової роботи.		2	2									
Тема 3. Методика формування граматичної будови мовлення.		2	2									
Тема 4. Методика		2	2					2	2			

розвитку зв'язного мовлення.												
<i>Тема 5. Методика ознайомлення дітей з художньою літературою.</i>		2	2					2	2			
<i>Разом за змістовим модулем 4</i>		10	8	2		18		4	4			30
Змістовий модуль V. Формування мовленнєвої підготовленості дітей до школи												
<i>Тема 1. Методика навчання української мови як державної.</i>		2	2									
<i>Тема 2. Методика навчання дітей грамоти.</i>		4	2					2	2			
<i>Разом за змістовим модулем 5</i>		6	4			18		2	2			30
<i>Усього годин</i>		26	26	6	24	86		12	10			158

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Філософські, природничі, психологічні, лінгвістичні та лінгводидактичні засади дошкільної лінгводидактики	2
2.	Становлення і розвиток комунікативно-мовленнєвої діяльності протягом дошкільного дитинства	2
3.	Завдання і зміст роботи з формування мовленнєвої компетенції у дітей дошкільного віку	2
4.	Сучасні форми мовленнєвої роботи з дітьми	2
5.	Концепції мовної освіти С. Ф. Русової. Лінгводидактична спадщина Є. І. Тихєєвої	2
6.	Становлення і розвиток мовлення у дітей раннього віку. Методика розвитку мовлення дітей раннього віку	2
7.	Методика формування фонетичної компетенції	2
8.	Методика формування лексичної компетенції	2
9.	Методика формування граматичної компетенції	2
10.	Методика формування діалогічної компетенції	2
11.	Методика формування монологічної компетенції	2
12.	Методика формування художньо-мовленнєвої компетенції	2
13.	Методика навчання дітей звукового аналізу слів	2

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Методика проведення мовленнєвих занять в різних вікових групах	2

2.	Методика проведення ігор-занять з дітьми раннього віку	2
3.	Методика формування фонетичної компетенції у дітей дошкільного віку	2

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні засади дошкільної лінгводидактики	6
2	Закономірності становлення і розвитку мовлення, мовленнєвого спілкування у дітей	4
3	Професійно-мовленнєве спілкування вихователя як комунікативний чинник мовленнєвого розвитку дітей	6
4.	Становлення і розвиток комунікативно-мовленнєвої діяльності протягом дошкільного дитинства	4
5.	Історичний огляд становлення і розвитку дошкільної лінгводидактики	14
6.	Становлення і розвиток мовлення у дітей раннього віку. Методика розвитку мовлення дітей раннього віку	8
7.	Методика формування діалогічної компетенції	6
8.	Методика формування монологічної компетенції	6
9.	Методика ознайомлення дітей з художньою літературою.	10
10.	Методика навчання української мови як державної.	10
11.	Методика навчання дітей елементів грамоти	8

8. Форми контролю

За місцем, яке посідає контроль у навчальному процесі, розрізняють *попередній* (діагностика вхідного рівня знань студентів) застосовується як передумова для успішного планування і здійснення вивчення дисциплін. Він дає змогу визначити наявний рівень знань студентів для використання їх викладачем, як орієнтир до рівня складності матеріалу, формах, методах проведення занять.

Вхідний контроль знань студентів проводиться, як правило, після зарахування абітурієнтів на I курс з дисциплін, передбачених навчальними планами.

Поточний контроль знань – засіб виявлення ступеня сприйняття (засвоєння) навчального матеріалу. *Поточний контроль* знань зводиться до того, щоб:

- виявити обсяг, глибину і якість сприйняття (засвоєння) матеріалу, що вивчається;
- виявити недоліки у знаннях і накреслити шляхи їх усунення;
- виявити ступінь відповідальності студентів і ставлення їх до роботи, встановити причини, які перешкоджають роботі;
- виявити опанування навиків самостійної роботи і накреслити шляхи і засоби їх розвитку;
- стимулювати навчальний інтерес студентів до змісту дисципліни і їх активність у пізнанні.

Основою поточного контролю є система комплексної діагностики знань студентів, що здійснюється за 100-баловою системою оцінки успішності студентів.

Однією з форм поточного контролю, що здійснюється, є *атестація (модульні роботи)*, яка проводиться на всіх курсах навчання, як правило, 2 рази на семестр. Метою

цієї форми контролю є необхідність мати інформацію про рівень поточної успішності студентів за певний проміжок навчання.

Підсумковий контроль – це заліки, семестрові та державні іспити, захист курсових та дипломних робіт.

9. Розподіл балів, що отримують студенти

Підсумковий бал за поточне оцінювання знань на практичних заняттях та за оцінювання самостійної роботи визначається як середньоарифметичне набраних оцінок за традиційною чотирибальною національною шкалою із коефіцієнтом 4 (невиконання завдань певного виду або виконання його з оцінкою «незадовільно» зараховується як «0»).

Екзаменаційна оцінка

виводиться як середньоарифметичне результатів поточного контролю за 100-бальною шкалою протягом семестру та підсумкової оцінки на екзамені за 100-бальною шкалою.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
65-69	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Рекомендована література

Базова

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. (нова редакція) / журнал «Дошкільне виховання – № 7, 2012.
2. Богуш А. М. Мовленнєвий розвиток дітей: сутність та шляхи реалізації / А. М. Богуш // Дошкільне виховання. – 1999. – № 6. – С. 3-5.
3. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред А. М. Богуш. – К. : Вища школа, 2007. – 542 с.
4. Богуш А. М. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи: навчально-методичний посібник / А. М. Богуш, Н. І. Луцан. – К. : Видавничий дім “Слово”, 2008. – 256 с.

5. Богуш А. М. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах / А. М. Богуш, Н. Гавриш, Т. Хома. – К. : Видавничий дім “Слово”, 2006. – 304 с.
6. Богуш А. М. Теорія і методика розвитку мовлення дітей раннього віку / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш, О. В. Саприкіна. – К. : Видавничий дім “Слово”, 2009. – 408 с.
7. Богуш А. М. Методика навчання дітей української мови в дошкільних навчальних закладах / А. М. Богуш. – К. : Видавничий дім “Слово”, 2008. – 440 с.
8. Гавриш Н. Система творчих завдань у роботі з літературними творами / Н. Гавриш // Дошкільне виховання. – 2004. - № 5. – С. 7-8.
9. Диагностика умственного развития дошкольника. – М. : Педагогика, 1978. – 248 с.
10. Диагностические методики выявления уровня психического развития детей дошкольного возраста / А. М. Богуш и др. – Одесса, 1991. – 31 с.
11. “Диференційований підхід у методичній роботі” Палітра педагога. – № 4. – 2003. – с. 28-29.
12. Дитина. Програма виховання і навчання дітей від 3 до 7 років. – К. : “Богдана”, 2003. – 327 с.
13. Каваленко Т. Організація практичної діяльності слухачів семінару / Т. Коваленко // Дошкільне виховання. – 2004. – № 5. – С. 8.
14. Коментар до Базового компонента дошкільної освіти в Україні : наук.-метод. посібник. / наук. ред. О. Л. Копанко. – К. : Ред. Журн. “Дошкільне виховання”, 2003 – 243 с.
15. Крутій К. Л. Мовленнєве заняття: досвід, проблеми, пропозиції / К. Л. Крутій. – Запоріжжя, ТОВ “ЛПСлдт”, 1998. – 160 с.
16. Крутій К. Л. Створення мовленнєвого середовища: теоретичні засади і практична реалізація / К. Л. Крутій. – Запоріжжя, ТОВ “ЛПСлдт”, 2001. – 164 с.
17. Крутій К. Л. Вимоги до сучасного відкритого мовленнєвого заняття / К. Л. Крутій // Дошкільне виховання. – 2002, – № 2. – С. 14-17.
18. Кулачківська С. Тестування: користь чи шкода? / С. Кулачківська // Дошкільне виховання. – 1998. – № 10. – С. 18-19.
19. Луценко І. Мовленнєвому заняттю – комунікативну тему / І. Луценко // Дошкільне виховання. – 2002. – № 1 – С. 16-17.
20. Луценко І. Культура мовленнєвого спілкування: Зміст і методи роботи / І. Луценко // Дошкільне виховання. – 2004. – № 5. – С. 10-12.
21. Луценко І. О. Теоретичні і методичні засади розвитку комунікативно-мовленнєвої сфери дитини. Від народження до 6 років : монографія / І. О. Луценко. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – 291 с.
22. Луценко І. О. Дитина і дорослий: вчимося спілкуватися: Готуємося до мовленнєвого спілкування з дошкільниками. – К. : Світич, 2008. – 203 с.
23. Малярчук А. Я. Обстеження мовлення дітей: Дидактичний матеріал / А. Я. Малярчук. – К. : Літера ЛТД, 2003, – 104 с.
24. Манько Н. В. Диагностика та корекція мовленнєвого розвитку дітей раннього віку : науково-методичний посібник / Н. В. Манько. – К. ;, 2008. – 256 с.
25. Нестеренко Л. Використання методів ТРВЗ у роботі семінару / Л. Нестеренко // Дошкільне виховання. – 2004. – № 5. – С. 9.
26. Пироженко Т. О. Мовленнєве зростання дошкільника / Т. О. Пироженко. – К. : Грайлик, 1999. – 38 с.

Допоміжна

1. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика / А. М. Богуш. – Запоріжжя: Просвіта, 2000. – 216 с.
2. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : у 2-х ч. : посібник / упор. А. М. Богуш. – К. : Вища школа, 1999.
3. Кругій К. Навчання української мови дітей дошкільного віку: теорія і практика / К. Кругій. – Запоріжжя: ЛПС, 2000. – 156 с.
4. Лінгводидактика в сучасних закладах освіти. – Одеса : ПНУ АПН України, 2001. – 269 с.
5. Луценко І. Організація педагогічного спілкування в умовах наступності освіти / І. Луценко // Дошкільне виховання. – 2003. – № 12. – С. 6-7
6. Семенович А. В. Нейропсихологическая діагностика і корекція в детском воздасте : учебное пособие для высших учеб. Заведений / А. В. Семенович. – М. : “Академия”. 2002. – 232 с.
7. Ушакова О. С. Развитие речи дошкольников / О. С. Ушакова. – М. : Изд-во Института психотерапии, 2001. – 240 с.